ZWIĄZEK SPÓŁDZIELNI ZAROBKOWYCH I GOSPODARCZYCH
IM. KS. PIOTRA WAWRZYNIAKA
POZNAŃ, PLAC WOLNOŚCI 18 m. 14 TELEFON nr 27-92

BIULETYN PRASOWY

WYCHODZI DWA RAZY W MIESIĄCU

Rok III.

Nr 10. Poznań, dnia 15 maja 1939 r.

ZJAZD SPÓŁDZIELCÓW W POZNANIU

W dniach 4, 5 i 6 maja br. odbyła się w Poznaniu periodyczna konferencja członków Zarządu Głównego i dyrektorów Okręgowych Związków, wchodzących w skład Związku Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo - Gospodarczych. Konferencja, w której uczestniczyli także i kierownicy działów spółdzielni przetwórczych poszczególnych Okręgowych Związków, była poświęcona głównie zagadnieniom organizacyjnym i technicznym spółdzielczości gorzelniczej, zreferowanym przez pp. inż. Krupińskiego i inż. R. Lipowicza.

W związku z odbytą konferencją warto przypomnieć, że według programu Rządu przewidziane jest założenie w ciągu najbliższych lat około 100 gorzelń spółdzielczych. W myśl intencji Ministerstwa Rolnictwa nowozakładane przy pomocy kredytów inwestycyjnych gorzelnie spółdzielcze mają odpowiadać wymaganiom nowoczesnej techniki gorzelniczej. Wobec znacznego zagęszczenia sieci gorzelń rolniczych w województwach zachodnich, uruchomione fundusze państwowe mają wesprzeć akcję założycielską przede wszystkim w województwach centralnych i kresowych.

Po całodziennej naradzie Dyrektorów Okręgowych Związków w dniu 4 maja, uczestnicy konferencji zwiedzili następnego dnia gorzelnię spółdzielczą w Buku oraz gorzelnię prywatną i wzorowe gospodarstwo hodowlane p. Stanisława Medyńskiego w Nieporuszewie, dalej Mleczarnię Spółdzielczą i „Rolnika" w Buku oraz kilka wzorowych gospodarstw włościańskich w okolicy Buku. Ponadto uczestnicy konferencji zwiedzili znakomicie administrowaną i dobrze rozwijającą się Spółdzielnię Wikliniarsko-Koszykarską w Nowym Tomyślu oraz wielką spółdzielczą mleczarnię przemysłową w Kościanie, której uruchomienie nastąpi w czerwcu br.

Trzeciego dnia uczestnicy konferencji, po zwiedzeniu zakładów spółki akcyjnej H. Cegielski, zaznajomili się z magazynami oraz z organizacją i pracą Centrali Rolników i Związku Gospodarczego Spółdzielni Mleczarskich. Zakończeniem konferencji było zwiedzenie Targów Poznańskich, gdzie uczestnicy mogli stwierdzić aktywność gospodarczą oraz opanowanie i zdecydowaną postawę Wielkopolski w obecnych przełomowych chwilach.

WZROST UDZIAŁU SPÓŁDZIELNI W OGÓLNYM ŻYCIU GOSPODARCZYM

Jak wynika ze sprawozdania Związku Spółdz. Roln. i Zarobk. Gospod. R. P., dalszy postęp w działalności Związku widoczny jest we wszystkich działach pracy. Rok 1938 został zamknięty poważnym przyrostem ilości spółdzielni, ich członków oraz obrotów. Ilość spółdzielni zrzeszonych w Związku powiększyła się o 343 i wynosi obecnie 5 840, w tym 3 370 kredytowych, 1 241 mleczarskich, 992 rolniczo-handlowych i rolniczo-spożywczych i 237 różnych. Ilość członków w spółdzielniach związkowych po-

większyła się o 141 tys. osób i wynosi obecnie 1 786 tysięcy.

Udział spółdzielni w ogólnym życiu gospodarczym charakteryzuje się następującymi cyframi: ilość wkładców w spółdzielniach kredytowych doszła do liczby 446 000 osób, a suma wkładów oszczędnościowych do sumy 158 milionów złotych. Kredytów spółdzielnie kredytowe udzieliły na sumę 322 mil. zł, w tym nowe kredyty udzielone w 1938 roku stanowią kwotę 53 mil. zł. Dostawa mleka do mleczarń związkowych wzrosła o 25% i doszła do 971 mil. kg; wzrosła również produkcja masła (33 mil. kg). Za dostarczone mleko otrzymali rolnicy 100 mil. zł.

Spółdzielnie rolniczo-handlowe sprzedały towarów za 180 mil. zł, czyli o 30 mil. więcej niż w roku poprzednim. Razem wszystkie spółdzielnie związkowe (bez central) sprzedały towarów za 400 milionów złotych. Zwiększyły się również obroty central związkowych. Centrale spółdzielni rolniczo-handlowych sprzedały towarów za 124 mil. zł, mleczarskich za 75 mil zł i mięsna za 15 mil. zł.

W roku 1938 centrale wyeksportowały towarów na 53 mil. zł, z tego rolniczo-handlowe za 33 mil. zł i mleczarskie za 20 mil. zł.

Są to cyfry, które nalepiej mówią o wzroście pracy spółdzielczej.

UDZIAŁ SPÓŁDZIELCZOŚCI W NOWYCH KREDYTACH DLA ROLNICTWA

Z danych statystycznych, opracowanych metodą ankietową przez Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach, a dotyczących stanu zadłużenia gospodarstw rolnych wynika, że rok gospodarczy 1937/38 był pierwszym okresem pokryzysowym, w którym gospodarstwa rolne korzystały żywiej z nowych kredytów.

Przeciętna na 1 ha nowo zaciągniętego kredytu finansowego wahała się w latach poprzednich w granicach od 6—11,5 zł, zaś w roku 1937/38 wzrosła do 19 zł.

W województwach zachodnich procentowy udział poszczególnych instytucji w nowych kredytach dla rolnictwa przedstawiał się następująco:

	1936/37	1937/38
1. Państwowy Bank Rolny	48,4%	32,58%
2. **Spółdzielnie kredytowe**	**20,7%**	**29,5 %**
3. Kasy Komunalne	23,2%	21,5 %
4. Inne instytucje	7,5%	16,3 %

Z cyfr powyższych wynika, że najwięcej nowych kredytów udziela P. B. R. a za nim spółdzielnie kredytowe. W roku jednak 1937/38 dał się zauważyć pewien spadek procentowy w globalnej cyfrze nowych kredytów, jeśli chodzi o udział P. B. R. i KKO. Wzrosła natomiast aktywność spółdzielni kredytowych, które w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyły swój udział w nowych kredytach dla rolnictwa o blisko 9%.

Jeśli chodzi o średnie dane, opracowane dla terenu całej Polski, to udział procentowy poszczególnych instytucji w nowych kredytach przedstawiał się w roku 1937/38 następująco:

1. P. B. R.	27,2%
2. **Spółdz. kredytowe**	**35,9%**
3. Kasy Komunalne	28,2%
4. Inne instytucje	8,5%

WIELKOPOLSKIE SPÓŁDZIELNIE KREDYTOWE W I. KWARTALE 1939 R.

W 186 spółdzielniach kredytowych przy końcu pierwszego kwartału 1939 r. było przeszło 55 tys. kont wkładowych na ogólną sumę 24,9 mil. zł. W ciągu omawianego kwartału przybyło blisko 2 000 nowych wkładców.

W wyniku ruchu na kontach oszczędnościowych przyrost wkładów wyniósł przeszło 400 tys. zł (wypłacono — 6,3 mil. zł, przyjęto — 6,7 mil. z). Ogólna suma udzielonych pożyczek obniżyła się nieznacznie, osiągając cyfrę 48,9 mil. zł.

Pogotowie płatnicze (kasa, lokaty, rezerwy, walory i inne sumy do natychmiastowej dyspozycji) wynosi przeszło 4 mil. zł. Miniony kwartał nie należał do spokojnych. Niepewna sytuacja polityczna nie sprzyjała rozwojowi oszczędności; mimo wszystko spółdzielnie kredytowe zdołały utrzymać posiadany stan wkładów, podczas gdy w instytucjach pokrewnych zanotowano pewien odpływ.

NOWE SPÓŁDZIELNIE W WOJEWÓDZTWACH ZACHODNICH

Okręgowy Związek Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych w Toruniu przyjął w marcu br. 11 nowych spółdzielni, z czego 8 spółdzielni mleczarskich, 1 spółdzielnię rolniczo-handlową, 1 spółdzielnię rzemieślniczą i 1 spółdzielnię kredytową.

Nowoprzyjęte spółdzielnie mleczarskie mają siedziby w powiatach toruńskim, bydgoskim, lubawskim, starogardzkim, rypińskim, świeckim i brodnickim; poza tym z powiatu rypińskiego przyjęto 1 spółdzielnię rolniczo-handlową, a z powiatu morskiego 1 spółdzielnię rzemieślniczą (spółdz. wędliniarską w Gdyni) i 1 spółdzielnię kredytową (Bank Spółdz. w Krokowej).

Do Okręgowego Związku w Poznaniu zostały przyjęte w marcu br. 3 spółdzielnie, a mianowicie: „Len" Zakłady Przeróbki Słomy Lnianej i Konopnej Spółdzielnia Rolnicza z odp. udz. w Lesznie, Spółdzielnia Mleczarska w Sobiesękach i „Rolnik" Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa w Kościelcu.

KREDYTY KRÓTKOTERMINOWE NIEKTÓRYCH INSTYTUCJI OSZCZĘDNOŚCIOWO - POŻYCZK.

W trzecim i czwartym kwartale roku ubiegłego wysokość globalnej cyfry kredytów, udzielonych przez instytucje oszczędnościowo - pożyczkowe, kształtowała się następująco (w mil. zł):

	Rok 1938	
	na 30. 9	**na 31. 12.**
1. Pocztowa Kasa Oszczędności	44,9	45,9
2. Komunalne Kasy Oszczędności	453,9	453,7
3. **Spółdzielnie kredytowe**	**356,8**	**362,4**

Z zestawienia powyższego widzimy, że spółdzielnie kredytowe pomimo trudnych warunków, w jakich pracowały w ostatnich miesiącach ub. r. instytucje oszczędnościowo - pożyczkowe, zdołały powiększyć stan udzielonych pożyczek o 5,6 mil. zł.

Z DZIAŁALNOŚCI BANKU ZWIĄZKU SPÓŁEK ZAROBKOWYCH W ROKU 1938

Dnia 27 kwietnia br. odbyło się w Poznaniu Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Banku Związku Spółek Zarobkowych.

Ze sprawozdania, jakie Zarząd złożył na Walnym Zgromadzeniu, wynika, że rozwój Banku pod wpływem ogólnej poprawy koniunktury i stabilizacji życia gospodarczego kształtował się w roku ubiegłym pomyślnie, wykazując zwyżkową tendencję we wszystkich działach operacji.

Bilans na dzień 31. 12. 1938 r. zamyka się po obu stronach sumą 162,6 mil. zł, wobec 148,1 mil. zł w roku 1937.

Obroty ogólne zwiększyły się z 3,5 miliardów zł w roku 1936 do 4,1 miliardów w roku 1937, a w roku ubiegłym do 5 miliardów zł.

Przyrost wkładów w Banku Związku wynosił w roku ubiegłym 20,6%, podczas gdy wkłady w innych bankach prywatnych wzrosły przeciętnie o 13,7%. W latach 1937 i 1938 uzyskał Bank Związku łącznie przeszło 33 mil. zł nowych wkładów, co stanowi 53% stanu z końca 1936 r. Stan wkładów pod koniec 1938 r. wynosił 95,5 mil. zł.

W związku z przyrostem wkładów rozszerzono odpowiednio akcję kredytową. W roku sprawozdawczym udzielono przeszło 17 mil. zł nowych kredytów. Ogólny stan kredytów osiągnął sumę 90,2 mil. zł.

W roku 1938 utworzono nowy oddział w Gdyni oraz agenturę w Rzeszowie.

O kierunku i zakresie obecnej jak i zamierzonej działalności Banku mówi nam następujące zdanie, wyjęte z drukowanego sprawozdania za rok 1938:

„Opierając się na zaufaniu naszej klienteli, która znajduje swój wyraz w niesłabnącym przyroście wkładów, starać się będziemy kontynuować i rozbudowywać naszą działalność po linii wytkniętych zadań, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb gospodarczych rodzimego kupiectwa, średniego i drobnego przemysłu oraz rzemiosła i dążyć będziemy do zacieśnienia i rozszerzenia współpracy z pozostałymi przy nas spółdzielniami kredytowymi."

W POZNANIU POWSTAJE LICEUM SPÓŁDZIELCZE

Związek Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych im. ks. Piotra Wawrzyniaka w Poznaniu, po utworzeniu w roku ubiegłym jednorocznej Szkoły Przysposobienia Spółdzielczego, która będzie nadal prowadzona, przystępuje również w bieżącym roku do zorganizowania dwuletniego Liceum Spółdzielczego.

Liceum Spółdzielcze jest przeznaczone dla absolwentów czteroletnich gimnazjów ogólnokształcących i innych równorzędnych szkół zawodowych. Zadaniem jego jest wykształcenie i wychowanie młodzieży do samodzielnej pracy w charakterze kierowników spółdzielni.

Materiał nauczania jest tak ułożony, że oprócz szczegółowego uwzględnienia technicznej strony zagadnień, związanych z pracą kierowniczą w spółdzielniach, zapewni uczniom także dokładne zrozumienie wszelkich przejawów życia spółdzielczego, dając równocześnie absolwentom dzięki przedmiotom ogólnokształcącym pełne średnie wykształcenie zawodowe.

Prospekty wysyła Dyrekcja Liceum Spółdzielczego w Poznaniu przy Al. Marcinkowskiego 24.

Ś. P. DYR. RUFIN PILATOWSKI

Dnia 5 maja zmarł w Poznaniu po dłuższej chorobie dyrektor oddziału głównego Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu — ś. p. Rufin Pilatowski. Zmarły pracował w Banku Zw. Spółek Zarobkowych od 1899 r.

Poza tym ś. p. Rufin Pilatowski był wiceprezesem Rady Giełdy Pieniężnej w Poznaniu, członkiem i sekretarzem Rady Nadzorczej S. A. Centrala Rolników w Poznaniu, członkiem Zarządu S. A. Teatr Polski w Ogrodzie Potockiego, członkiem Rady Nadzorczej Spółki Osadniczej w Poznaniu, członkiem Rady Nadzorczej Spółdz. Kredytowej Właścicieli Domów stoł. m. Poznania, prezesem Rady Nadzorczej Spółdz. Pracowników Banku Zw. Spółek Zarobkowych i t. d.

Zmarły był również przez szereg lat dyrektorem działu spółdzielczego Banku Zw. Spółek Zarobkowych i dał się poznać jako znakomity doradca i jako człowiek szczerze oddany ruchowi spółdzielczemu.

Ś. p. Rufin Pilatowski za zasługi społeczne i gospodarcze był odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

JUBILEUSZ SPÓŁDZIELNI TYPU SCHULZE-DELITZSCH W NIEMCZECH

W roku 1938 obchodziło 250 spółdzielni kredytowych i towarowych typu Schulze-Delitzsch jubileusz 75-letniej pracy spółdzielczej. W roku 1939 obchodzą dalsze 42 spółdzielnie kredytowe 75-lecie.

Z polskich spółdzielni kredytowych typu powszechnego w Niemczech najstarszy jest Bank Ludowy w Pierzchowicach, który istnieje 48 lat. Poza tym istnieje jeszcze szereg innych polskich Banków Ludowych, które pracują już zgórą 30 lat.

Wydawca: Związek Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych im. Ks. Piotra Wawrzyniaka

Redaktor: mgr. Zygmunt Węgrzyk.

Odbito w Drukarni Współczesnej — Poznań, Plac Wolności 18.